

Hlava XXII je stále živá. Vypovedajú o tom inscenácie z Ruska aj zo Slovenska

Zápas o slobodu sa neskončil ani pádom komunizmu. Príbehy ľudí, ktorí čelia systémovej manipulácii, vznikajú aj v dnešnej slobodnej dobe. Svedčia o tom inscenácie, ktoré do svojho hlavného programu zaradil Medzinárodný festival Divadelná Nitra (27. 9. – 2. 10. 2019).

Nadobudnutá sloboda môže so sebou niesť problém, ako sa s ňou vyrovnáť, a o tom hovorí nová dráma legendárneho ruského divadla Teatr.doc

Človek z Podol'ska. Hra ruského prozaika a básnika Dimitrija Danilova vtípne, no s istou mierou depresie inšpiruje k premýšľaniu o význame konceptu „vlastenectva“, ktoré je jadrom dnešných bojov. Jeden z vrcholov programu Divadelnej Nitry však divákovi ponúkne viac interpretačných vrstiev, napríklad priepasť medzi dvomi generáciami.

Hrdinom tejto absurdnej komédie je obyčajný človek, redaktor novín, ktorý sa zrazu ocitne na výsluchu. Dôvod nepozná ani on, ani samotní policajti. „*Dejstvom inscenácie je moskovská policajná stanica, kde sa zhromažďujú excentrickí intelektuáli. Bežné policajné mučenia sú nahradené zložitejším utrpením: obyvatelia dostávajú strašný dotazník, ktorý nezvládne nikto, kto nedokáže prekonať pocit ohromujúcej prázdnoty a vlastnej zbytočnosti,*“ opisuje hru ruský kultúrny časopis Afiša. Teatr.doc má v Rusku postavenie disidentského divadla. Touto hrou reaguje aj na situáciu doma, kde panuje občianska neistota, kde sa zákony a ich výklad môžu kedykoľvek zmeniť. V súvislosti s informáciami, ktoré k nám v súčasnosti prenikajú z Ruska, nesie hra *Človek z Podol'ska* vysoko aktuálne posolstvo. Pre režiséra Michaila Ugarova, ktorý vlani nečakane zomrel, to bola posledná inscenácia. Súbor Teatr.doc na Divadelnej Nitre už v minulosti vystúpil, a to

s inscenáciami *Kyslík*, *Dvaja v tvojom dome* a naposledy *Vjatlag* v koprodukcii s Drama Laboratory.

Absurdné mechanizmy spoločnosti, v ktorej akékoľvek nariadenia značne prekračujú všetko ľudské, sú námetom aj kultového diela [Hlava XXII](#). Na divadelné dosky ho prináša Divadlo Andreja Bagara v Nitre, ktoré však príbeh napísaný Josephom Hellerom posúva bližšie k slovenskému divákovi. Režijná interpretácia Jána Luterána v sebe nesie množstvo odkazov na súčasnú spoločensko-politickú situáciu a nechýba v nej korenie v podobe čierneho humoru. „*Jeden z najskľučujúcejších pocitov, ktorý prežíva ústredná postava Hlavy XXII, a teda s ním aj každý divák so zdravým rozumom túžiaci po slobode, je bezmocnosť voči svojvôli a arogancii moci, mocných ľudí, ktorí svoju funkciu a postavenie zneužívajú vo svoj prospech a nie sú na jej vykonávanie kompetentní. V tom pocite sa dá prežiť aj celý život. Nájsť odvahu vyjsť z komfortnej zóny a postaviť sa voči hlupákovi, tyranovi, klamárom a zločincovi je najhorúcejšou úlohou pre každého, kto túži po slobode v našej spoločnosti,*“ hovorí režisér Ján Luterán. Hlavnú postavu, vojaka Yossariana, ktorý sa na takúto úlohu odhodlá, stvárňuje Daniel Ratimorský. Jeho civilné herectvo kontrastuje so štylizovanými a parodizovanými charaktermi ďalších postáv, čo na javisku vytvára napätie. Zaujme aj výrazná scénografia Michala Lošonského a neobyčajne živý akustický sprievod v podaní samotných hercov.

Nebezpečenstvo transformácie predsudkov a názorových presvedčení na radikálne postoje a konania je problém modernej doby. Manipulácia názorov, najmä ak je spoločnosť náchylná uveriť fake news, hoaxom a konšpiráciám, je v tomto ovzduší ľahká. Dôsledky sú nedozerané. Aktuálne spoločenské a politické dianie na Slovensku je prostredím, do ktorého je zasadená aj autorská monodráma [Moral Insanity](#) v podaní Petra Brajerčíka, ocenená Grand Prix na festivale Nová dráma 2019. Dielo, ktoré herec pripravil v Prešovskom národnom divadle v spoluautorstve s režisérkou Júliou Rázusovou, vzniklo na motívy románu Umberta Eca *Pražský cintorín*. „*Ľudia si často slobodne osvoja nejaký názor. Za týmto slobodným výberom sa však môže skrývať obrovská klamlivá a precízne vymyslená kampaň. My sa snažíme odhaľovať princípy takýchto kampaní. S príchodom internetu a sociálnych sietí má každý možnosť vyjadriť svoj názor bez toho, aby podložil svoje tvrdenia. Ľudia šíriaci nenávisťné postoje tak naberajú stále viac sebavedomia a ich názory šíria ďalší a ďalší. Vďaka slobode ich však stále môžeme a musíme konfrontovať a usvedčiť,*“ hovorí Peter Brajerčík. V inscenácii *Moral Insanity* stvárňuje práve takého grázla, ktorý sa neštíti slobodu slova zneužívať vo svoj prospech, a to aj na úkor druhých. „*Zároveň sa snažíme reflektovať neschopnosť jednotlivca oslobodiť sa od zdedených a vštepených názorov a stereotypov. Je to rozpor vnútornej ‚neslobody‘ a vonkajšej ‚slobody‘, ktorý môže viesť aj za hranice ľudskosti,*“ dodáva Brajerčík.

Súčasťou Divadelnej Nitry bude popri inscenáciách hlavného programu aj bohatý [sprievodný program](#), v ktorom sa odrazí téma festivalu Podoby slobody / Faces of Freedom.

28. ročník Divadelnej Nitry sa bude konať v priestoroch Divadla Andreja Bagara v Nitre, Starého divadla Karola Spišáka v Nitre, Synagógy, Nitrianskej galérie, Krajského osvetového strediska, Krajskej knižnice Karola Kmeťka, ale aj v Kultúrnom dome Párovské Háje a v ďalších kultúrnych inštitúciách, vo Festivalovom stane či inde na Svätoplukovom námestí.

Všetky informácie o nadchádzajúcom Medzinárodnom festivale Divadelná Nitra, ktorý sa uskutoční od 27. 9. do 2. 10. 2019 v Nitre, sú dostupné na vynovenom webe www.nitrafest.sk. Spolu s novou stránkou spustila Divadelná Nitra aj online predpredaj vstupeniek, ktorý je oficiálne otvorený od 1. 8. 2019 v sieti

Hlavný organizátor Medzinárodného festivalu Divadelná Nitra:

Asociácia Divadelná Nitra

Hlavní spoluorganizátori:

Divadlo Andreja Bagara v Nitre, Staré divadlo Karola Spišáka v Nitre, Nitriansky samosprávny kraj, Mesto Nitra

Spoluorganizátori:

Anténa – sieť pre nezávislú kultúru, Amnesty International, Critical Mass Nitra, Divadelný ústav Bratislava, Esorg, Febiofest, Hidepark Nitra, Inštitút dokumentárneho filmu, Praha, Kinoklub Tatra Nitra, Krajská knižnica Karola Kmeťka v Nitre, Krajské osvetové stredisko v Nitre, Motolino, Nitrianska galéria, ZŠ kniežaťa Pribinu, ZŠI pre slabozrakých a nevidiacich Bratislava, OZ Pokoj a dobro, Ponitrianske múzeum, Post Bellum SK, Mareena, Nadácia Milana Šimečku, Nadace partnerství – Stromy slobody, Rozbicyklujme Nitru, Stokráska, Tanec Praha, ZUŠ J. Rosinského v Nitre.

Všetky aktuálne informácie nájdete na www.nitrafest.sk a <https://www.facebook.com/divadelna.nitra/>

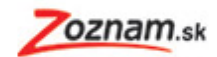
Projekty Asociácie Divadelná Nitra podporili

u. fond
na podporu
umenia

Projekty Asociácie Divadelná Nitra z verejných zdrojov
podporil Fond na podporu umenia, hlavný partner projektov

Hlavní mediální partneri

Mediální partneri

Partneri

